

Mihai Eminescu – o inițiere perpetuă

Valentin Coșereanu

Atunci când Mario Vargas Llosa susținea în *Scrisori către un tânăr romancier*ⁱ că *ficțiunea este o minciună care tăinuște un adevăr adânc* nu s-a gândit, desigur, la Eminescu; dar, odată spuse, marile adevăruri le adâncesc pe toate celelalte dinainte și tot *ce-i nențeles/ se schimbă-n nențelesuri și mai marii*ⁱⁱ [...], *sporesc a lumii taină*ⁱⁱⁱ, abstrăgând în ele misterul absolut al Marelui Anonim. Grație acestor abstrageri, geniilor li se revelează taine a căror vrajă nu va putea fi dezlegată niciodată, căci

acolo unde se termină explicațiile științei, se trece în cel al revelațiilor. Prin urmare, ele trebuiesc luate ca atare.

Disecând până-n urzeala lui *cuvântul ce exprimă adevărul*, adâncind în gândirea sa creatoare marile probleme ale lumii, Eminescu – simbol al tainei și-al inițierii – a fost, între toți, cel mai aproape de țesătura extrem de fină care stă la dreapta misterului întru dezlegarea adevărului. Altfel, cine altul ar fi cugetat în felul acesta: *Adevărul aur? După aur aleargă toți, de adevăr fug toți*^{iv}; pentru că – spune el într-un alt aforism –, *cel mai mare păcat al oamenilor e frica, spaima de-a privi în față și-a recunoaște adevărul*^v.

Ce era în fapt această țesătură, pe care noi am localizat-o arbitrar la dreapta misterului întru dezlegarea adevărului? O spune poetul însuși, încă din zorii tinereții: *eu nu exist, sufletul lumii este eu. Fără eu nu există timp, nu există spațiu, nu există Dumnezeu. Fără ochi nu e lumină, fără*

auz nu e cântec, ochiul e lumina, auzul e cântecul, eu e Dumnezeu^{vi}. Și mai departe, în manuscrisul 2262: *ce-au fost românii pe când eu n-am fost, ce vor fi ei când eu n-oi mai fi?*

Oare eu, tu, el, nu e totuna? (Oare astea nu se confundă într-unul întreg, într-un individ? Când?). [...] Eu e Dumnezeu. Națiunea mea e lumea, cum fără eu nu e Dumnezeu, astfel fără națiunea mea nu e lume. [...] Lupta între materie și spirit, dacă trebuie omul să fie sau ba, care e scopul lui? Își creează unul. [...] Eu și cu tine un singur eu^{vii}.

Așadar, să ne-ntorcem din nou la mister. La dez-legarea lui. După ce mintea atotcuprinzătoare a acestui om, *om viu/ viu/ pipăibil cu mâna*^{viii} a trecut prin botanică, mineralogie, sanscrită, astrologie, politică, demografie, justiție, dar și prin multe, multe altele (pentru care astăzi lucrează colective întregi de cercetători să dezlege ce-a gândit el în prea scurta-i viață), mai cu ironie, mai fără, concluzia vine firesc: *metafizica – fiindcă despre ea vorbim în ultimă instanță – nu este făcută pentru capete de rând. Ea se restrânge la câteva încercări geniale, pe cari cei mai mulți, dar îndeosebi profesorii de filozofie, nici nu sunt în stare de-a le pricepe*^{ix}. (continuare în pagina 9, Turnul Vânătorilor).

ⁱ Mario Vargas Llosa, *Scrisori către un tânăr romancier*, Traducere din spaniolă de Mihai Cantuniari, Editura Humanitas, București, 2003, p.11.

ⁱⁱ Lucian Blaga, *Poezii*, Ediție îngrijită, prefață și tabel cronologic de George Gană, București, Editura Albatros, 1992, p. 3.

ⁱⁱⁱ *Idem.*

^{iv} Ipotești, Fond Biblioteca Națională de Poezie, inv. 257.

^v Mihai Eminescu, *Cugetări*, Selectarea textelor Marin Bucur, București, Editura Vox, 1997, p. 12.

^{vi} Mihai Eminescu, *Opere XV, Fragmentarium*, Editura Academiei Române, București 1993, p.17.

^{vii} *Idem.*

^{viii} *Gazeta de Sud*, anul 10 [12 ianuarie 2006], nr. 3316. Ediție specială.

^{ix} Mihai Eminescu, *Opere XV, Fragmentarium. Addenda ediției*, București, Editura Academiei Române, 1993, p. 21.

Pagina 9 (Turnul Vânătorilor):

Valentin Coșereanu,
Mihai Eminescu – o inițiere perpetuă

Traseul de lectură:

